

Stilling med Hensyn til dette Spørgsmaal, saaledes som dette er Tilfældet med de to Medlemmer fra Bornholm, af hvilke den Ene paa en anden Valplads kæmper for sit Fædreland, medens den Anden er her tilstede. Det har været klart for de Mænd, der have indsendt Adressen, at det Sted, hvor dette Spørgsmaal skulde bringes frem, egentlig ikke er Rigsdagen, men Rigsraadet. Spørgsmaalet om Bornholms Væbning hører nemlig til dem, der paa een Gang have en sælles og en særlig Side, og som derfor i højeste Grad lider under den Sondring, der er kommen ind i vore Forsatningsforhold. For at faae Noget gjort ved denne Sag, er det nødvendigt, at drage den frem, baade her for den særlige Forsamling for Kongeriget og senere for den sælles Forsamling for Kongeriget og Slesvig. Naar jeg derfor her skal rette den Forespørgsel til den høitærede Justitsminister, til hvilken Folkethinget har givet sit Samtykke, haaber jeg at kunne fatte mig i Korthed med Hensyn til dens Motivering, og derfor den foregaaende Forespørgsel, der var fredelig i sit Indhold, efterhaanden antog et krigerisk Svung, haaber jeg, at denne, der er krigerisk i sit Indhold, skal blive fredelig endt. — (Jeg skal ikke indlade mig paa overhovedet at fremstille, hvorledes Bornholms Væbning er, saa meget mere som mit Kjendskab dertil indskrænker sig til, hvad jeg har kunnet erhverve mig af Vøger, men jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at det fra alle Sider, navnlig fra dem, der selv indtage Stillinger i denne Væbning, erkjendes, at den for Dieblicket befinder sig i en i høi Grad utilfredsstillende Tilstand. Dette er ikke heller nogen Erkjendelse, der først er fra idag eller igaar, men den kan føres langt tilbage, omtrent saa langt som Bornholms Væbning har været Gjenstand for offentlig Behandling og Underfølgelse. Jeg skal navnlig erindre om, at i en tidligere Rigsdags-samling, hvor der forhandlede om Vernepligtsloven, er Bornholms Milice bleven gjort til Gjenstand for en Diskussion, hvori det fra alle Sider erkjendtes, at der var saa store Feil og Mangler ved den, at det var nødvendigt at tage dens Reorganisation under snarest Overveielse. Nu er det imidlertid gaaet med dette Spørgsmaal som desværre med saa

mange andre, at man, saa længe Freden varede, har forsømt at udføre den Gjerning, der er forsilde, efterat Krigen er kommen ned over Hovedet paa os. Forholdet stiller sig saaledes, at medens de Bornholmske Søværnepligtige lige med det øvrige Lands deeltage i Forsvaret for Fædrelandet paa vore Skibe, er den landværnepligtige Deel af Bornholms Befolkning udelukket fra at deeltage i Armeens Kamp og henviist til at opfylde sin Vernepligt i den Milice, der bestaaer til Dens eget Forsvar. Forholdet er altsaa for Dieblicket, hvor Bornholm ikke kan siges at være særligt truet, at medens det øvrige Land staaer inde for Bornholms Forsvar, deeltager Bornholm ikke i det øvrige Lands Forsvar tillands. Blandt de Ytringer, der tidligere ere komne frem angaaende den bornholmske Væbning, skal jeg tillade mig særlig at gjøre opmærksom paa nogle, der faldt under en Debat her i Thinget i 1859 fra Rigsdagsmanden for Afsens (Fallefen), der hører til dem, som have forladt os, for paa Als at kæmpe for Fædrelandet. Denne Rigsdagsmand gjorde opmærksom paa, at Væbningen i dens nuværende Tilstand var særdeles uheldig, netop fordi den i Tilfælde af et Angreb kun vilde være istand til at præstere et meget slet Forsvar. Dertil søiede han nogle Ord, som jeg haaber, at den ærede Formand vil tillade mig at oplæse; han sagde, at „det Værste, der kan hændes, og som sandsynligviis vil finde Sted, hvis den nuværende Tilstand vedbliver, er et slet Forsvar. Jeg troer ikke, at en lille Stat behøver at vinde Seire, men jeg troer, at den behøver at forsvare sig godt i Forhold til dens Folkemængde og Krigstyrke, thi det er det, der viser dem, som afgjøre Staternes Skæbne, om der er Nationalaand og Livskraft tilstede; et slet Forsvar er det Ulykkeligste, som kan hændes os, saa hellere slet intet Forsvar.“ Disse Ord angaaende Bornholms Væbning, som forresten kunne finde en videre Anvendelse end netop paa denne lille Des Forsvar, bør gjøre os tilbøielige til at foretage de Skridt, vi kunne, for at bringe den paa en saadan Fod, at den ikke længere kan siges at staae som en Absurditet for hele Landets Forsvarsvæsen. Naar man nu vil eftersee det indbragte Andragende, vil man finde, at Udtrykkene deri ere noget